

1/2018

INFORMÁTOR ASOCIÁCIE POLIO V SR

Z obsahu:

1. *Pripomienky Asociácie polio v SR k návrhu zákona ...*
2. *Rozpočet Asociácie polio v SR na rok 2018*
3. *Poberáte invalidný dôchodok, ktorý vám podľa zákona patrí?*

Ročník XXIII.

Čo a ako ďalej

Minulý rok bol pre našu asociáciu významný prinajmenšom z dvoch dôvodov.

Začiatkom októbra sa nám podarilo zavŕšiť naše spoločné úsilie zamerané na zmenu v Indikačnom zozname pre kúpeľnú starostlivosť, ktorý z nás, obrnárov, na štrnásť rokov urobil pacientov, kúpeľných hostí kategórie B, jednoducho béčka, poslali nás do druhej ligy. Pritom sme desiatky rokov predtým patrili medzi premiantov, boli sme predsa áčka, so všetkými privilégiami, ktoré k tomu patria. Právom sme cítili tú nespravodlivosť a o to viac sme sa koncom roka mohli tešiť, že sme sa konečne domohli spravodlivosti a vrátili sa tam, kam sme odjakživa patrili. Myslím, že sa nám podarila veľká vec a patrí za to vďaka všetkým tým, ktorí sa o to zaslúžili, ktorí sa od jari 2014 zapojili do zbierania podpisov pre našu petíciu, ktorí pomaly a trpezlivo zbierali argumenty na podporu našej požiadavky a ktorí sa nedali odradiť zamietavými odpoveďami bez argumentov, ak, pravda, neberieme do úvahy v podstate nevyslovený argument, lebo peniaze. Tešme sa z toho všetci obrnári na Slovensku, nielen my, ktorí sme členmi Asociácie polio, ale i tá viac ako tisícka obrnárov, ktorí našimi členmi z rôznych dôvodov nie sú. A najmä, začnime čo najefektívnejšie využívať túto príležitosť, na ktorú sme roky čakali, urobme všetko potrebné pre to, aby sme áčkovú kúpeľnú liečbu mohli absolvovať naozaj každé dva roky, naše telá to nepochybne ocenia.

Ešte predtým, v máji, sme si na členskej schôdzi v piešťanskom Satelite pripomenuli 25. výročie založenia Asociácie polio, pospomínali sme si pri tej príležitosti i na tých, ktorí našu organizáciu kočirovali spolu s ďalšími členmi Rady počas celého toho štvrtstoročia. Je to pozoruhodný míľnik, hlavne ak si naplno uvedomíme, ako sme sa za tých dvadsaťpäť rokov zmenili my sami, čo všetko sme za ten čas prežili ako jednotlivci i ako komunita obrnárov. Je toho neúrekom.

Vstúpili sme do ďalšej etapy a ako organizácia by sme si možno mali položiť otázku, ako ďalej pokračovať, na čo by sme sa mali vo svojej spolkovéj činnosti zamerať v najbližších rokoch. Po dosiahnutí méty, ktorú som spomenul na začiatku, sa natíska otázka, o čo by sme sa mali začať snažiť teraz. Tu ma veľmi inšpirovala naša kamarátka Marcela Stránská, predsedníčka českej Asociácie polio, ktorá v poslednom, jesennom čísle ich Zpravodaja napísala toto:

„Když jsem byla v roce 2014 předsedou asociace pozvána do výboru, vnímala jsem kolem sebe hlavně odevzdanost. Jsme staří, poslední generace obrnářů, brzo už Asociace polio nebude. Já jsem si z toho naříkání vzala to, že jsme poslední generace obrnářů v Čechách a na Slovensku. Ale neznamená to konec nebo likvidaci asociace, protože obrna je nesmrtelná, a my jsme ti, kteří zbyli, nesmírně vzácní tvorové. Jsme poslední, a víme. Víme, co to obnášit dostat obrnu, žít s ní, žít s ní mezi ostatními, celý život. To je naše deviza, a my ji – vzhledem k našemu pozemskému času – nesmíme promarnit. Těm,

kdo budú chcieť naslouchať, budeme vypráväť – u kulatých stolů v rozhlase, v televízi, na seminároch a konferenciách. Lékařům, studentům medicíny a fyzioterapie. Lidem, kteří přemýšlejí, maminkám, které nechtějí nechat očkovat své děti proti polio, všem.“

Porozmýšľajme nad tým, je to parádna výzva, týka sa to aj nás. A nevidím žiaden dôvod, prečo by sme sa nemali začať snažiť ísť pokračovať presne v tomto duchu v najbližších rokoch i desaťročiach. Je nás ešte stále dosť na to, aby sme sa o to mohli pokúsiť.

Štefan Grajčár

Tvorba a čerpanie finančných prostriedkov AP v SR v roku 2017

Príjmy (v EUR)

1. Účastnícke poplatky za víkendový pobyt Piešťany	5 099,00
2. Účastnícke poplatky za SRK Hokoce	7 007,00
3. Členské príspevky	832,00
4. Finančné dary.....	200,00
5. Daňové úrady – príjmy z 2 %	2 405,24
Príjmy spolu	15 543,24

Výdavky (v EUR)

1. Úhrada za víkendový pobyt a vrátenie poplatkov	6 150,00
2. Úhrada za SRK a vrátenie poplatkov.....	7 903,50,00
3. Úhrada za tlač Informátora (2 čísla)	232,00
4. Kancelárske potreby	44,73
5. Poštovné	198,75
6. Daň z kreditných úrokov	0,03
7. Poplatky Prima banke	87,30
8. Ostatné náklady (overovanie, kopírovanie, účasť. popl. na MDZPO, čl. popl. EPU a iné).....	391,21
Výdavky spolu	15 007,49

Rozpočet Asociácie polio v SR na rok 2018

Stav na bežnom účte k 31. 12. 2017 v Eur 9 587,74
 Stav pokladne k 31. 12. 2016 v Eur 197,41

Predpokladané príjmy (v Eur)

1. Členské príspevky.....	800,-
2. Účastnícke poplatky za víkendový pobyt (50 os.)	4 000,-
3. Účastnícke poplatky za SRK Hokovce (40 os.)	5 085,-
4. Účastnícke poplatky za SRK Šírava (20 os.).....	4 145,-
5. Predpokladané príjmy z 2 % z dane z príjmov.....	2 000,-
6. Finančné dary.....	200,-

Príjmy spolu16 230,-

Predpokladané výdavky v Eur

1. Úhrada za víkendový pobyt	5 400,-
2. Úhrada za SRK Hokovce.....	6 590,-
3. Úhrada za SRK Šírava	4 970,-
3. Náklady na tlač Informátora (2 čísla).....	200,-
4. Poštovné	190,-
5. Ostatné náklady (kopírovanie, overovanie, kancelárske tlačivá, registrácia na 2 % , účastnícke poplatky na MDOZP, čl. popl. EPU a iné).....	350,-
6. Poplatky Prima banke	85,-

Výdavky spolu 17 785,-

Asociácia polio v SR úprimne ďakuje Odborovému zväzu Slovnaft – OVZORCHOZ pri Slovnaft, a.s. za finančný dar, ktorým prispel na činnosť našej organizácie.

Zároveň ďakujeme všetkým, ktorí nám v roku 2017 venovali 2 % z dane z príjmu.

Táto suma dosiahla čiastku 2 405,24 €.

Zoznam daňovníkov, ktorí poukázali podiel zaplatenej dane a súhlasili s uverejnením svojho mena: Jozef Jankech, Kunerad, Marián Staňák, Trenčín, Ivan Beňo, Zvolen, Juraj Zelinka, Modra, Mgr. Tomáš Grajcár, Bratislava, Elena Malčeková, Banská Bystrica, VeriMed, s.r.o., Trebišov, Ing. Michaela Kyjanicová, Banská Bystrica, Amália Mižová, Pavlovce nad Uhom, Ing. Jozefína

Slezáková, Nové Mesto nad Váhom, Mgr. Slávka Fürstenova, Bratislava, Jana Kohoušková, Krupina, Ivan Janovec, Turecká, Mgr. Lukáš Horánsky, Zvolen, JUDr. Emília Šimkuláková, Spišská Nová Ves, Alžbeta Hudáková, Levoča, Pavol Bakajsa, Iňačovce, Diesel hydraulic servis Dvorský, s.r.o., Banská Bystrica, Renáta Miháliková, Pavlovce nad Uhom, Ing. Viera Svoradová, Hrádok, Tomáš Martinovič, Zvolenská Slatina, Jozef Národa, Zvolen, Róbert Saloň, Liptovské Revúce, Renáta Pobežalová, Bratislava, Ing. Gabriela Mižáková, Pavlovce nad Uhom, PhDr. Štefan Grajčár, Bratislava, Miroslav Národa, Zvolen, Renata Kulichová, Zvolen, Lubica Urbaničová, Stará Turá, Ladislav Pukk, Nové Zámky, Ing. Daniela Rodomová, Bratislava, Olga Jankechová, Kunerad, Dušan Šebian, Zvolen, Ing. Miron Matejčík, Banská Bystrica.

Pripomienky Asociácie polio v SR

k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR dňa 20. 2. 2018 predložilo na medzirezortné pripomienkové konanie návrh zákona, ktorého plný názov uvádzame v titulke a ktorý v ďalšom texte budeme uvádzať už len ako „zákon“.

Výzvu na predkladanie pripomienok sme spolu s ďalšími organizáciami združenými v Národnej rade občanov so zdravotným postihnutím dostali od p. Milana Měchuru hneď druhý deň na to s tým, že naše pripomienky mu treba poslať najneskôr 5. 3., aby ich mohol spoločne s ostatnými predložiť v stanovenej lehote, teda do 12. 3. 2018, do on-line portálu Slov-lex, prostredníctvom ktorého sa zbierajú všetky pripomienky k predkladaným právnym predpisom na Slovensku (iný spôsob pripomienkovania návrhov novej legislatívy už ani neexistuje).

Výzvu p. Měchuru som bezprostredne na to preposlal všetkým našim členom, ktorých mailové adresy mám, t. j. celkom 50 ľuďom, čo je viac ako tretina všetkých členov. V stanovenom termíne, do 3. 3., som dostal pripomienku od štyroch z nich, čo naozaj nie je veľa. O to viac sa však do tohto pustila Marcela Gašová, ktorá aj v spolupráci so zástupcami ďalších organizácií združujúcich ľudí so zdravotným postihnutím v priebehu niekoľkých málo dní odviedla obrovské penzum práce. Výsledkom najmä jej úsilia (pripadal som si len ako štatista) je spolu 24 pripomienok v rozsahu viac ako 23 normostrán.

Pripomienky do konečnej podoby boli spracované v nedeľu 11. marca, termín na ich vloženie do portálu Slov-lex bol 12. 3. 2018 do 23:59:59 h. Tu je ešte potrebné uviesť, že organizácie zapojené do procesu pripomienkovania sa dohodli, že o pripomienkach budú navzájom konzultovať a tiež, že v záuj-

me posilnenia hlasu pripomienkujúcich každá zo zapojených organizácií vloží tie pripomienky, vlastné i tých ostatných, s ktorými sa vie stotožniť, sama za seba do Slov-lexu. V tomto duchu sme postupovali aj my a po istých zmätkoch spôsobených mojou neschopnosťou/neznalosťou potrebných postupov som v pondelok 12. 3. podvečer všetky naše pripomienky vložil ako zásadné do portálu Slov-lexu pod hlavičkou Asociácie polio v SR, RŠO SZTP.

Nemáme tu toľko priestoru, aby sme všetky tieto pripomienky spolu s potrebným kontextom, aby sa tomu dalo rozumieť (pôvodné znenie príslušného ustanovenia v platnom zákone, navrhovaná zmena spolu so zdôvodnením MP-SVR, naša pripomienka k novonavrhovanému zneniu ustanovenia alebo úpravy a jej odôvodnenie), preto tu uvedieme len niekoľko z nich.

Najprv však ešte zopár základných informácií k samotnému návrhu novely zákona o kompenzáciách:

Návrh má 18 strán a má celkom 90 bodov, z čoho sa 83 týka priamo zákona o kompenzáciách (ďalších 6 bodov sa týka zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom zabezpečení, v poslednom bode sa definuje termín účinnosti novely zákona). Vo všeobecnej časti dôvodovej správy ministerstvo uvádza:

„Predmetom návrhu zákona je v čl. I upraviť podmienky poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a vyhotovovania parkovacieho preukazu pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím. Navrhuje sa upraviť priaznivejšie podmienky pri peňažnom príspevku na opatrovanie. Na základe úloh vyplývajúcich z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na roky 2016 – 2020 sa navrhuje zvýšiť jeho základnú výšku tak, aby sa od roku 2020 pri poberateľoch v produktívnom veku priblížila k výške čistej minimálnej mzdy a pri poberateľoch príspevku, ktorí poberajú niektorú zo zákona vymedzených dôchodkových dávok (napr. starobný dôchodok, výsluhový dôchodok) k polovici výšky minimálnej mzdy. Návrh zákona zároveň pri peňažnom príspevku na opatrovanie, ako aj pri peňažnom príspevku na osobnú asistenciu ustanovuje, že ich výška sa bude odvíjať od výšky minimálnej mzdy a už nie od výšky životného minima. Zároveň sa pri peňažnom príspevku na opatrovanie navrhuje priaznivejšie podmienky v prípade dlhodobej hospitalizácie opatrovanej fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a tiež v prípade jej úmrtia. Pri poskytnutých jednorazových peňažných príspevkov na kompenzáciu sa navrhuje limitovať mechanizmus uplatňovania pohľadávok v konaní o dedičstve, a to iba na situácie, ak poskytnutý príspevok nebol z dôvodu úmrtia žiadateľa použitý na účel definovaný zákonom.... Navrhuje sa rozšíriť okruh osôb, ktorým je možné vyhotoviť parkovací preukaz pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím. Ide o osoby s takým zdravotným stavom, ktorý síce nepodmieňuje odkázanosť na individuálnu prepravu, avšak možnosť parkovať v blízkosti vstupu do budov by bola pre tieto osoby významnou pomocou. Navrhuje sa, aby peňažný príspevok na zvýšené výdavky súvisiaci so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla mohol byť poskytovaný aj osobám s ťažkým zdravotným postihnutím, ktoré nemajú odkázanosť na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, ale aj osobám, ktoré sú zaradené do chronického dialyzačného programu, do transplantáčného programu a ktorým sa poskytuje onkologická liečba. Cieľom návrhu zákona je taktiež zjednodušiť administratívne konanie vo veciach peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia a parkovacieho preukazu.“

Tu je teda niekoľko vybraných ustanovení, ktoré sa bezprostredne, priamo týkajú aj nás:

§ 11 – Lekárska posudková činnosť, ods. 7:

<p>Platné znenie</p>	<p>(7) Posudkový lekár vychádza z lekárskeho nálezu, z ktorého vychádzal pri poslednom posúdení, ak od posúdenia fyzickej osoby podľa odseku 1 neuplynulo viac ako šesť mesiacov a nie sú známe nové skutočnosti o jej zdravotnom stave, ktoré podmieňujú zmenu miery funkčnej poruchy alebo zmenu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia.</p>
<p>Ministerstvom navrhované nové znenie spolu s odôvodnením</p>	<p>V § 11 odsek 7 znie: „(7) Posudkový lekár môže pri ďalšom posúdení zdravotného stavu vychádzať aj z a) lekárskeho nálezu, z ktorého vychádzal pri poslednom posúdení zdravotného stavu, ak od tohto posúdenia neuplynulo viac ako šesť mesiacov a nie sú známe nové skutočnosti o zdravotnom stave, ktoré podmieňujú zmenu 1 miery funkčnej poruchy, 2 odkázanosti na kompenzáciu alebo 3 zdravotného postihnutia uvedeného v prílohe č. 18, b) odborného lekárskeho nálezu lekára so špecializáciou v príslušnom špecializačnom odbore, ak pre ďalšie posúdenie zdravotného stavu nie je nevyhnutné vychádzať z lekárskeho nálezu.“</p> <p>Odôvodnenie k § 11 ods. 7: Navrhuje sa upraviť nová možnosť, aby pri ďalšom posudzovaní zdravotného stavu posudkový lekár nebol viazaný iba skutočnosťami uvedenými v lekárskom náleze, ktorý vyhotovuje všeobecný lekár, ale mohol vychádzať aj z lekárskeho nálezu odborného lekára. Aktuálnosť odborného lekárskeho nálezu je na posúdení posudkového lekára. Uvedené má za cieľ zefektívnenie lekárskej posudkovej činnosti, nakoľko nebude potrebné vždy predkladať lekársky nález na účely kompenzácií, ktorý je upravený v prílohe č. 1.</p>
<p>Pripomienka AP v SR s odôvodnením</p>	<p>V § 11 ods. 7 sa v prvej vete slovo „môže“ nahrádza slovom „vychádza“ a slovo „aj“ sa vypúšťa. V § 11 ods. 7 písm. a) sa slovo „šesť“ nahrádza slovom „dvanásť“.</p> <p>Odôvodnenie: Navrhujeme, aby posudkový lekár povinne vychádzal z predchádzajúceho lekárskeho nálezu, pokiaľ od jeho vystavenia neubehlo viac ako 12 mesiacov a osoba s ŤZP pri žiadosti o poskytnutie kompenzácie nepredloží z vlastnej iniciatívy nový lekársky nález alebo v žiadosti o poskytnutie kompenzácie neuviede žiadnu informáciu o zmene svojho zdravotného stavu. Navrhujeme preto zachovať súčasný právny stav uvedený v § 11 ods. 7, kde sa uvádza „Posudkový lekár vychádza z lekárskeho nálezu, ...“, čo sa v praxi osvedčilo.</p> <p>Oproti súčasnému právnemu stavu navrhujeme predĺžiť lehotu, v ktorej je posudkový lekár povinný vychádzať z predchádzajúceho lekárskeho nálezu, zo 6 na 12 mesiacov. Vzhľadom na dĺžku konania o poskytnutie kompenzácie, obvykle 3 mesiace od podania žiadosti, považujeme lehotu 6 mesiacov za zbytočne krátku, pretože s ohľa-</p>

	<p>dom na dĺžku konania a skutočnosť, že sa vždy vypracováva nový komplexný posudok a sociálny pracovník preberie so žiadateľom i ďalšie formy kompenzácie, ktoré u neho prichádzajú do úvahy, len zriedkavo dochádza k prípadom, aby si osoba s ŤZP podávala v priebehu 6 mesiacov postupne viac žiadostí o poskytnutie kompenzácie. Dovoľme si tiež poukázať na skutočnosť, že u pomerne veľkej skupiny osôb s ŤZP je ich stav „trvalý, nemenný a neliečiteľný“, čo by mohli posudkoví lekári rešpektovať a nevyžadovať vypracovanie a predloženie nových lekárskeho nálezu.</p>
--	--

§ 15 – Komplexný posudok, ods. 7

Platné znenie	<p>(7) Komplexný posudok stráca platnosť, ak sa vypracoval nový komplexný posudok ako podklad na rozhodnutie o peňažnom príspevku na kompenzáciu a toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť; príslušný orgán uvedie túto skutočnosť v novom komplexnom posudku.</p>
Ministerstvom navrhované nové znenie spolu s odôvodnením	<p>V § 15 ods. 7 sa za slová „nový komplexný posudok“ vkladajú slová „alebo nový lekárskeho posudok“ a na konci sa pripájajú tieto slová: „alebo v novom lekárskeho posudku“.</p> <p>Odôvodnenie k § 15 ods. 7: Precizuje sa ustanovenie, týkajúce sa straty platnosti komplexného posudku, a to aj v prípade, ak fyzická osoba prestane spĺňať podmienku ťažkého zdravotného postihnutia a teda nový komplexný posudok sa nevyhotovuje, ale vydáva sa len nový lekárskeho posudok.</p>
Pripomienka AP v SR s odôvodnením	<p>Žiadame vypustenie tohto bodu.</p> <p>Odôvodnenie: Zásadne nesúhlasíme s tým, aby komplexný posudok stratil platnosť len na základe vydania nového lekárskeho posudku. V procese posudzovania a vyhotovovania komplexného posudku je lekárske posúdenie miery funkčnej poruchy len časťou posudkového procesu, pričom rovnako dôležitou súčasťou je aj sociálna posudková činnosť a navrhovanie vhodných kompenzácií sociálnych dôsledkov zdravotného postihnutia v jednotlivých oblastiach. Vydanie nového lekárskeho posudku pritom nemusí znamenať takú zmenu miery funkčnej poruchy, ktorá by mala vplyv na sociálne dôsledky zdravotného postihnutia a predtým navrhnuté kompenzácie v jednotlivých oblastiach. Stanovovanie miery funkčnej poruchy je dôležité pre určenie toho, či je možné občana považovať za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím. Sociálne dôsledky zdravotného postihnutia pritom môžu byť výraznejšie u fyzickej osoby s nižšou mierou funkčnej poruchy, ako u osoby s vyššou mierou funkčnej poruchy, nakoľko sa odvíjajú od ďalšieho procesu individuálneho posudzovania jeho individuálnych predpokladov, rodinného prostredia, prostredia v ktorom žije a sa pohybuje a od jeho aktivít. Takýto postup nekorešponduje ani s ustanovením § 15 ods. 6. Nakoľko na vydávanie posudku sa vzťahuje správny poriadok, navrhovaný postup by bol v rozpore s jeho ustanoveniami, vniesol by do situácie fyzickej osoby právnu neistotu a vyvolal by neopodstatnenú potrebu vykonania nového komplexného posudzovania s vydávaním komplexného posudku.</p>

§ 18 – Posudzovanie a zisťovanie príjmu a majetku, ods. 19

<p>Platné znenie</p>	<p>(19) Za majetok fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím sa nepovažujú</p> <ul style="list-style-type: none"> a) nehnuteľnosť, ktorú užíva na trvalé bývanie, b) poľnohospodárska pôda a lesná pôda, ktorú užíva pre svoju potrebu, c) hnutelné veci, ktoré tvoria nevyhnutné vybavenie domácnosti, hnutelné veci, ktorými sú ošatenie a obuv a hnutelné veci, na ktoré sa poskytla jednorazová dávka v hmotnej núdzi alebo peňažný príspevok na kompenzáciu, d) osobné motorové vozidlo, ktorého je držiteľom alebo vlastníkom a fyzická osoba ho využíva na individuálnu prepravu z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, e) nehnuteľné veci alebo hnutelné veci nadobudnuté z peňažného daru podľa odseku 3 písm. p) alebo nepeňažné dary poskytnuté <ol style="list-style-type: none"> 1. v kalendárnom roku v úhrnnej hodnote do výšky 12-násobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu ustanoveného osobitným predpisom,²⁹⁾ 2. nadáciou, občianskym združením, neziskovou organizáciou poskytujúcou všeobecne prospešné služby, neinvestičným fondom, cirkvou alebo náboženskou spoločnosťou, alebo 3. na účely posilnenia účinkov kompenzácie, zachovania alebo zlepšenia zdravotného stavu, f) hnutelné veci, ak by bol ich predaj alebo iné nakladanie s nimi v rozpore s dobrými mravmi.
<p>Ministerstvom navrhované nové znenie spolu s odôvodnením</p>	<p>(ustanovenie nie je predmetom novely zákona o kompenzáciách)</p>
<p>Prípomienka AP v SR s odôvodnením</p>	<p>Za bod 20 sa dopĺňa nový bod, ktorý znie:</p> <p>V § 18 ods. 19. sa vypúšťa text za písm. d) a nahrádza sa nasledovným textom:</p> <p>„d) jedno osobné motorové vozidlo, ktoré využíva na vlastnú osobnú prepravu a prepravu svojej rodiny.“</p> <p>Odôvodnenie: Osobné motorové vozidlo je dôležitým prostriedkom zabezpečenia primeranej kvality života osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a jej rodiny, aj keď nie je odkázaná na individuálnu prepravu. Ide napríklad o prepravu na návštevy podujatí a úradov vrátane prípadného sprievodcu, nákupy, prepravu s batožinou, dopravu detí do školy a materskej školy, návštevy lekára, dovolenka, kultúrne, spoločenské a športové podujatia atď. Odpredaj auta z dôvodu jeho zarátania do majetku by viedol k zásadnému zníženiu kvality života osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a jej rodiny, ktoré by nebolo kompenzované príspevkami podľa pripomienkovaného zákona.</p>

§ 20 – Osobná asistencia, ods. 2

Platné znenie	(2) Účelom osobnej asistencie je aktivizácia, podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a podpora jej nezávislosti a možnosti rozhodovať sa a ovplyvňovať plnenie rodinných rolí, vykonávanie pracovných aktivít, vzdelávacích aktivít a voľnočasových aktivít.
Ministerstvom navrhované nové znenie spolu s odôvodnením	(ustanovenie nie je predmetom novely zákona o kompenzáciách)
Pripomienka AP v SR s odôvodnením	<p>Za bod 20 sa dopĺňa nový bod, ktorý znie:</p> <p>V § 20 odsek 2 sa za prvú vetu vkladá druhá veta, ktorá znie: „Poskytovanie osobnej asistencie nie je možné podmieňovať druhom zdravotného postihnutia, stupňom zdravotného postihnutia alebo závažnosťou zdravotného postihnutia alebo nepriaznivého zdravotného stavu.“</p> <p>Odôvodnenie: Pri rozhodovaní o tomto peňažnom príspevku sa pomerne často stáva, že peňažný príspevok na osobnú asistenciu nie je poskytnutý s poukazom na druh ťažkého zdravotného postihnutia alebo dokonca je odňatý práve pre zhoršenie zdravotného postihnutia účastníka/čky konania. Cieľom doplnenia účelu osobnej asistencie v ustanovení § 20 odsek 2 je zabrániť a eliminovať opakovanú, dlhodobú a pre dotknuté osoby nežiaducu prax ÚPSVR pri rozhodovaní o peňažnom príspevku na osobnú asistenciu. Takýto prístup je v rozpore s OSN Dohovorom o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorý ratifikovala aj Slovenská republika a preto je pre nás neprijateľný. Z dôvodu neakceptovania práv upravených týmto dokumentom ako aj skutočnosti, že ÚPSVR často nerešpektujú požiadavky a záväzky obsiahnuté v Dohovore, vrátane povinnosti zdržať sa akéhokoľvek konania alebo praktík, ktoré sú v rozpore s týmto dohovorom a konať v súlade s ním, žiadame, aby bol explicitne pri osobnej asistencii upravený takýto tzv. zákaz diskriminácie na základe druhu a závažnosti zdravotného postihnutia. Poskytnutie osobnej asistencie sa tieto osoby nedokážu mnohokrát dovoliť ani v odvolacom konaní. Preto považujeme za potrebné explicitne to upraviť priamo v zákone.</p>

§ 22 – Peňažný príspevok na osobnú asistenciu, ods. 9

Platné znenie	(9) Ak príjem fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím je vyšší ako štvornásobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu ustanoveného osobitným predpisom, ²⁹⁾ pod príjmu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím sa odpočíta suma štvornásobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu ustanoveného osobitným predpisom. ²⁹⁾ Ak tento rozdiel je nižší ako rozsah osobnej asistencie určenej v eurách, výška peňažného príspevku na osobnú asistenciu sa rovná rozdielu týchto dvoch súm. Ak rozdiel medzi príjmom fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a štvornásobkom sumy životného minima pre jednu plnoletú
---------------	--

	<p>fyzickú osobu ustanoveného osobitným predpisom²⁹⁾ je vyšší ako rozsah osobnej asistencie určenej v eurách, peňažný príspevok na osobnú asistenciu sa neprizná; odseky 7 a 8 platia rovnako.</p>
<p>Ministerstvom navrhované nové znenie spolu s odôvodnením</p>	<p>(ustanovenie nie je predmetom novely zákona o kompenzáciách)</p>
<p>Prípomienka AP v SR s odôvodnením</p>	<p>Za bod 23 navrhujeme doplniť nový bod, ktorý znie: V § 22 sa vypúšťa ods. 9.</p> <p>Odôvodnenie: Navrhujeme, aby sa pri poskytovaní peňažného príspevku na osobnú asistenciu neskúmal príjem osoby s ŤZP a príjem spoločne s ňou posudzovaných osôb a príspevok sa poskytoval v ročnej priznanej sume bez ohľadu na výšku príjmu osoby s ŤZP. Podľa poskytnutej informácie Ústredia práce, soc. vecí a rodiny SR zo dňa 22. februára 2018 zanikol k 1. júlu 2017 nárok na poskytovanie PP na osobnú asistenciu z dôvodu prekročenia zákonom stanovenej hranice príjmu 17 osobám s ŤZP, pričom u ďalších 58 osobách s ŤZP nie je v štatistike uvedený dôvod zániku nároku na výplatu PP na osobnú asistenciu, spolu 75 osobám, čo z celkového počtu poberateľov PP na osobnú asistenciu k 1. júlu 2017 9 775 osôb s ŤZP predstavuje 0,77 %. Ústredie práce, soc. vecí a rodiny SR odmietlo poskytnúť informáciu o počte osôb s ŤZP, ktorým bol od 1. júla 2017 krátený PP na osobnú asistenciu z dôvodu prekročenia hranice príjmu vo výške 4-násobku sumy životného minima, s odôvodnením, že takúto informáciu nemá Ústredie práce k dispozícii, i keď podľa nášho názoru zistenie tohto údaju nie je spojené s neprekonateľnými prekážkami – postačuje zozbierať údaje z jednotlivých úradov práce, pričom si dovoľíme odhadnúť, že na jedného dávkového pracovníka pripadá priemerne 30 osôb s ŤZP poberajúcich PP na osobnú asistenciu, takže zistenie počtu osôb s ŤZP, ktorým je príspevok od 1. júla 2017 krátený, u pracovníčky nemôže trvať dlhšie ako 30 minút (zo štatistiky Ústredia práce vyplýva, že len v 20 okresoch je väčší počet poberateľov tohto príspevku ako 150). Z počtu osôb s ŤZP, ktorým bola pozastavená výplata peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo opotrebovaním šatstva (čísla budú uvedené v nasledujúcej pripomienke) si dovoľujeme laicky odhadnúť, že PP na osobnú asistenciu je krátené cca 5 % (500 osôb s ŤZP) poberateľom tohto príspevku. Krátenie, resp. zastavenie výplaty príspevku na osobnú asistenciu z dôvodu prekročenia zákonom stanovenej hranice výšky príjmu považujú osoby s ŤZP, ktoré sú na osobnú asistenciu odkázané za nespravodlivé, nakoľko si musia pomoc osobného asistenta hradiť z vlastného príjmu a sú tak trestané za to, že majú aktívny záujem riešiť napriek svojmu postihnutiu svoju sociálnu situáciu. Zastávame názor, že úspory finančných prostriedkov dosahované krátením, resp. zastavením výplaty príspevku na osobnú asistenciu a zastavením výplaty príspevkov kompenzujúcich zvýšené výdavky sú neprimerané k nákladom, ktoré Ústredie práce vynakladá každoročne na preverovanie výšky príjmu minimálne 155 tisíc osôb s ŤZP, čo možno považovať za neefektívny výkon štátnej správy.</p>

§ 22 – Osobná asistencia, ods. 10

<p>Platné znenie</p>	<p>(10) Sadzba na jednu hodinu osobnej asistencie na účely výpočtu výšky peňažného príspevku na osobnú asistenciu je 1,39 % sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu ustanovenú osobitným predpisom.²⁹⁾</p>
<p>Ministerstvom navrhované nové znenie spolu s odôvodnením</p>	<p>V § 22 ods. 10 sa slová „1,39 % sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu ustanovenú osobitným predpisom²⁹⁾“ nahrádzajú slovami „102,00 % sumy hodinovej minimálnej mzdy a zaokrúhľuje sa na najbližší eurocent nahor“.</p> <p>Odôvodnenie K 22 ods.10: Navrhuje sa nastavenie sadzby osobnej asistencie ako percento hodinovej minimálnej mzdy. Navrhovaná zmena zabezpečí výraznejšiu valorizáciu peňažného príspevku na osobnú asistenciu. Zároveň sa ustanovuje spôsob zaokrúhľovania sadzby osobnej asistencie na účely určenia výšky príspevku.</p>
<p>Pripomienka AP v SR s odôvodnením</p>	<p>V § 22 ods. 10 navrhujeme slová „102,00 % sumy hodinovej minimálnej mzdy“ nahradiť slovami „140,00 % sumy hodinovej minimálnej mzdy a zaokrúhľuje sa na najbližší eurocent nahor“.</p> <p>Odôvodnenie: Na hodinovú minimálnu mzdu v základnej výške majú nárok zamestnanci vykonávajúci práce I. stupňa náročnosti, t. j. základné manipulačné alebo prípravné práce podľa pokynov nadriadeného. Práca osobného asistenta je však minimálne na úrovni III. stupňa náročnosti, keďže ide o prácu so zodpovednosťou za zdravie a bezpečnosť inej osoby, ktorá si súčasne vyžaduje zvýšenú fyzickú námahu. Minimálna hodinová mzda zamestnanca vykonávajúceho práce III. stupňa náročnosti je 1,4 násobkom základnej hodinovej mzdy. Navrhované zvýšenie hodinovej sadzby lepšie zodpovedá mioriadnej fyzickej a psychickej náročnosti práce osobného asistenta. Osoby odkázané na pomoc osobných asistentov zažívajú už niekoľko mesiacov akútnu krízu spôsobenú nedostatkom osobných asistentov. Nízka odmena pre osobného asistenta spôsobuje nezáujem o tento druh činnosti. Je veľmi dôležité zvýšením hodinovej sadzby za osobnú asistenciu zvýšiť záujem o vykonávanie osobnej asistencie, vrátiť tejto činnosti spoločenské ohodnotenie a význam, ktorý má. Pre osoby s ťažkým zdravotným postihnutím je osobná asistencia životne dôležitou pomocou bez ktorej nemajú kompenzované dôsledky postihnúť. Nezáujem a krízu pri hľadaní osobných asistentov potvrdzujú aj skúsenosti pracovníkov Agentúr osobnej asistencie v Bratislave a v Žiline.</p> <p>Na problém stagnácie hodinovej sadzby za výkon osobnej asistencie a tým aj výslednej odmeny pre osobných asistentov, danej jej naviazanosťou na sumu životného minima, sme MPSVaR dlhodobo upozorňovali, bohužiaľ zo strany MPSVaR bez akejkoľvek odozvy. Dôsledkom je, že za posledných 5 rokov sa znížil rozdiel medzi výškou PP na osobnú asistenciu a výškou minimálnej mzdy z 83 centov (v roku 2013) na 2,1 centa (v januári 2018: 2,78 – 2,759). Ak vláda občanov sústavne presviedča, že dobré hospodárske výsledky Slovenska sa musia prejavíť i v ich životnej úrovni a odraziť sa i v ich príjmoch, osobných asistentov sa to nedotklo.</p>

Peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla, § 34, ods. 12

<p>Platné znenie</p>	<p>(12) Ďalší peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla možno poskytnúť, ak od právoplatnosti rozhodnutia o priznaní predchádzajúceho peňažného príspevku na kúpu osobného motorového vozidla uplynulo najmenej sedem rokov a</p> <p>a) fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím sa zaviazá, že osobné motorové vozidlo, na ktoré sa poskytol predchádzajúci peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla, predá do šiestich mesiacov od kúpy nového osobného motorového vozidla alebo</p> <p>b) osobné motorové vozidlo, na ktoré sa poskytol predchádzajúci peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla, je vyradené z evidencie motorových vozidiel, alebo sa fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím zaviazá, že do šiestich mesiacov od kúpy nového osobného motorového vozidla požiadá o vyradenie z evidencie motorových vozidiel.</p>
<p>Ministerstvom navrhované nové znenie spolu s odôvodnením</p>	<p>V § 34 odsek 12 znie:</p> <p>„(12) Ďalší peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla možno poskytnúť, ak od právoplatnosti rozhodnutia o priznaní predchádzajúceho peňažného príspevku na kúpu osobného motorového vozidla uplynulo najmenej sedem rokov a osobné motorové vozidlo, na ktoré sa poskytol predchádzajúci peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla, neplní účel. Osobné motorové vozidlo neplní účel, ak je nefunkčné a nemožno ho opraviť alebo vhodne nekompenzuje sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia.“.</p> <p>Odôvodnenie k § 34 ods. 12: Upúšťa sa od podmienok, kedy fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím musí dokladovať, že osobné motorové vozidlo, na ktoré sa poskytol peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla predá do 6 mesiacov od kúpy ďalšieho osobného motorového vozidla alebo dané vozidlo vyradí z evidencie motorových vozidiel. Podmienkou pre poskytnutie ďalšieho peňažného príspevku na kúpu osobného motorového vozidla bude skutočnosť, že osobné motorové vozidlo už neplní svoj účel.</p>
<p>Pripomienka AP v SR s odôvodnením</p>	<p>V § 34 ods.12 v prvej vete žiadame za slovami „sedem rokov“ vypustiť slová „a osobné motorové vozidlo, na ktoré sa poskytol predchádzajúci peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla, neplní účel“.</p> <p>V § 34 ods. 12 sa vypúšťa druhá veta.</p> <p>Odôvodnenie: Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je odkázaná na individuálnu dopravu a ktorá zodpovedne pristupuje k životu tým, že snaží sa o predchádzanie vzniku ťažkých, nepríjemných a ťažko riešiteľných situácií, si nemôže dovoliť svoju životnú situáciu skomplikovať tým, že počká kým jej motorové vozidlo prestane plniť svoj účel. Týmto vozidlom si zabezpečuje všetky nevyhnutné potreby, dochádzku do práce, plnenie rodinných a iných povinností, motorové vozidlo je jej nohami. V okamžiku nepoužiteľnosti motorového vozidla už totiž nie je v jej možnostiach, resp. je nesmierne komplikované, aj zabezpečenie kúpy nového motorového</p>

vozidla. Takáto podmienka navyše povedie k podpore korupcie, ku ktorej sa bude nútená uchýliť každá zodpovedne zmýšľajúca osoba odkázaná na individuálnu dopravu osobným motorovým vozidlom. Zákon navyše nerieši, kto bude mať oprávnenie a zodpovednosť za vydávanie takýchto potvrdení. V tomto kontexte je diskutabilné, aký účel má stanovenie 7 ročnej lehoty.

Najťažšie postihnutí občania, ktorí používajú ako pomôcku invalidný vozík, si obvykle nekupujú motorové vozidlo podľa toho ktoré sa im páči, dokonca si nemôžu vyberať ani podľa ceny, ale určujúcim kritériom pri výbere je to, či dokážu z vozíka presadnúť do vozidla, či do neho dokážu naložiť aj vozík a či takéto vozidlo je vyrábané s automatickou prevodovkou, ktorá je v súčasnej hustej a komplikovanej premávke takmer nevyhnutnosťou a otázkou zachovania života a zdravia nielen svojho, ale aj ostatných účastníkov cestnej premávky. Dnes už nie je možné prísť do predajne a odísť s novým motorovým vozidlom. Vozidlá sa objednávajú a tento proces trvá aj niekoľko mesiacov. Rovnako je to s úpravou motorového vozidla na ručné ovládanie, resp. iným druhom úpravy motorového vozidla v závislosti od potrieb osoby so zdravotným postihnutím. V praxi to znamená, že tento proces môže trvať až do pol roka. V okamžiku, keď sa stane motorové vozidlo takejto osoby nefunkčným je ohrozené nielen jej zamestnanie, ale aj uspokojovanie jej bežných životných potrieb, napĺňanie jej životných rolí, seba uplatnenia, vzdelávania, postavenia, integrácie a pod.

Problémy pre takúto osobu prináša už občasná vypovedanie motorového vozidla v prípade jeho poruchy – vystúpenie z auta v plnej premávke je takmer život ohrozujúce, nehovoriac o povinnosti umiestnenia výstražného trojuholníka, čakanie na privolanú pomoc, nemožnosť prepravy v prípade nutnosti odtiahnutia motorového vozidla, nemožnosť použitia náhradného vozidla, ktoré bežne občanom servisy ponúkajú v prípade poruchy, čakacia doba na opravu, ktorá v súčasnosti často prekračuje jeden týždeň, nakoľko servisy nedisponujú zásobou náhradných dielov a množstvom iných komplikácií, ktorých vymenovanie by zabralo ešte veľa priestoru a času, a o ktorých zrejme predkladateľ takéhoto návrhu nemá ani potuchy. Zanedbateľným nie je ani fakt, že v súčasnosti poskytovaný peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla už niekoľko rokov nezodpovedá cenám motorových vozidiel a aj keď sa poskytuje v najvyššej výške a pri najnižšom možnom príjme odkázanej osoby, nepokrýva ani polovicu ceny nového motorového vozidla. Predkladateľ takejto právnej úpravy tak zasahuje do práva osoby s ťažkým zdravotným postihnutím hospodárne nakladať so svojim majetkom tým, že ho núti počkať do doby, kedy už nie je rentabilné speňaženie používaného vozidla, ale jeho zlikvidovanie môže dokonca prinášať finančnú záťaž.

Je nesmierne náročné šetriť na nové motorové vozidlo, ich ceny stále rastú, popri tom si občan so zdravotným postihnutím musí doplácať na iné pomôcky, iné formy kompenzácie, zdravotnú starostlivosť, lieky, kúpele, platiť poisťné, prevádzku a údržbu auta a iné náklady súvisiace so zdravotným postihnutím. Ide teda jednoznačne o zvýšené životné náklady súvisiace so zdravotným postihnutím. Ak

vezmeme do úvahy, že veľká časť aj pracujúcich osôb so zdravotným postihnutím nepoberá lukratívne platy a často pracuje na skrátenej úväzok, potom by pre nich bolo –rovnako ako pre všetkých ostatných majiteľov motorových vozidiel – z ekonomického hľadiska najvhodnejšie odpredať motorové vozidlo maximálne do 4 rokov od jeho kúpy. Každým ďalším rokom výrazne klesá cena tohto vozidla v dôsledku amortizácie, ale aj morálnej straty jeho hodnoty a tým sa stráca aj pomeraná časť ceny, ktorá by mohla osobám so zdravotným postihnutím pomôcť získať potrebné finančné prostriedky späť, a sťažuje im možnosť kúpy nového motorového vozidla.

Faktom je, že zákonom stanovená sedemročná lehota už prináša riziká s možnou poruchovosťou používaného motorového vozidla – napriek ich rastúcej kvalite (taxíky sa môžu používať 4 roky, zákon o kompenzáciách obmedzuje poskytnutie príspevku na 5 ročné vozidlo, podnikatelia vymieňajú motorové vozidlá spravidla po 3 rokoch) a každý zodpovedný človek odkázaný na individuálnu dopravu by ho preto mal po uplynutí tejto lehoty prediť. Faktom však je aj to, že nie všetci si dokážu za toto obdobie našetriť potrebné finančné prostriedky nielen na nové motorové vozidlo, ale aj na potrebné doplatky na jeho úbravy. Preto pokračujú v používaní motorového vozidla v nádeji, že nebude nevyhnutné čerpať z nasporenej sumy aj na jeho opravy, ktoré nie sú nijako cenovo zanedbateľné, a že im nevzniknú problémy s dochádzkou do zamestnania (často získaného veľmi ťažko a pri neúčelných, neadresných a málo účinných opatreniach na podporu zamestnávania tejto skupiny občanov aj s možnosťou jeho straty). Podpora, ktorá je nám v podobe peňažného príspevku na kúpu osobného motorového vozidla poskytovaná pritom nie je taká vysoká, ako sa na prvý pohľad zdá. Zo zákonom stanovenej sumy štátu vrátíme DPH, tú zaplatíme aj z ceny motorového vozidla a zákon obmedzuje aj cenu motorového vozidla, ktorú zohľadňuje na účely peňažného príspevku. Táto cena už niekoľko rokov nezohľadňuje aktuálne ceny motorových vozidiel a neprihliada ani na skutočnosť, že vozidlá s automatickou prevodovkou mávajú vždy vyššiu vybavenosť a patria k cenovo drahším. Nerešpektuje sa ani fakt, že nie všetci ľudia odkázaní na individuálnu dopravu môžu bývať, a bývajú, v mestách a majú to nevýslovné šťastie, že si našli prácu. Tieto osoby sú však v súčasnosti bez šance na vedenie samostatného a nezávislého života a uspokojovanie svojich životných potrieb, odsúdené na izoláciu vo svojom domácom prostredí.

Je nám nesmierne ľúto, že motorové vozidlá používané osobami so zdravotným postihnutím sú stále predmetom závideti, ale aj to, že zodpovední predstavitelia rezortov a štátu ignorujú potreby ľudí so zdravotným postihnutím v oblasti verejnej hromadnej dopravy osôb a tvorby bezbariérového prostredia. To je dôsledkom vzniku našej odkázanosti na individuálnu dopravu, ako aj to, že mestá a obce veľmi laxne naplňajú svoje zákonom stanovené povinnosti v oblasti poskytovania sociálnych služieb – osobitne prepravy uvedených osôb. Nijako nás neteší, že nielen kompetentní politici, ale aj odborná a široká laická verejnosť tento stav bez problémov toleruje, čím umožňuje, aby sme boli beztretné diskriminovaní. Do doby, kým nebude verejná hromadná doprava osôb rovnako prístupná a bezpečná pre všetkých občanov bez rozdielu, považujeme preto za

	<p>samozrejme, že príspevok na kúpu osobného motorového vozidla by mal byť poskytovaný všetkým fyzickým osobám s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaným na individuálnu dopravu bez ohľadu na ich príjem, vek a zamestnanie. Len sloboda pohybu môže vytvoriť základ pre vedenie aktívneho a zmysluplného života, z ktorého by potom mala prospech aj celá spoločnosť.</p> <p>Považujeme tiež za potrebné pripomenúť, že mnohé fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím odkázané na individuálnu dopravu nemôžu využiť túto formu kompenzácie a to z dôvodu zákonom obmedzenej hranice príjmu, do ktorej sa príspevok poskytuje (997,40 €), ako aj vekovej hranice (65 rokov), do ktorej je možné príspevok poskytnúť a tiež preto, že nepracuje. Je preto veľa motorových vozidiel používaných spomínaným okruhom osôb, ktoré si tieto osoby, bez ohľadu na mnohé diskriminačné skutočnosti, výrazne zvýšené životné náklady súvisiace so zdravotným postihnutím, možný nízky príjem a neustálu potrebu individuálnej dopravy, zakúpili len z vlastných finančných prostriedkov. Osobitne pre ľudí v dôchodkovom veku, ktorí sú napr. invalidní od mladosti, celý život napriek tomu pracovali a aj v dôchodkovom veku majú záujem zachovať si maximálnu mieru sebestačnosti, viesť aktívny život, udržiavať kontakty a zotrvať v domácom prostredí, je takáto situácia komplikovaná a často neriešiteľná bez pomoci rodinných príslušníkov. Pre túto skupinu ľudí sa javia vyjadrenia o snahách zodpovedných mobilizovať vlastné sily a zvyšovať vhodnými opatreniami schopnosti osôb v pokročilom veku k čo najdlhšiemu zachovaniu sebestačnosti a zotrvaníu v domácom prostredí, len prázdny rečami. Za rovnako formálny, až laxný, vnímame aj prístup k napĺňaniu právnych noriem o zákaze diskriminácie a medzinárodných dohovorov a smerníc v tejto oblasti.</p>
--	---

Príloha č. 16 – Výkaz o odpracovaných hodinách osobnej asistencie

Platné znenie	(Výkaz poznajú zrejme všetci z nás, ktorí využívajú osobnú asistenciu, preto ho tu neuvádzame v plnom znení.)
Ministerstvom navrhované nové znenie spolu s odôvodnením	Príloha v plnom znení je príliš rozsiahla na to, aby sme ju tu uvrejnili, stačí však skonštatovať, že oproti súčasnej podobe je navrhovaný výkaz rozsiahlejší. Kým v súčasnom výkaze stačilo uvádzať „Odpracované hodiny osobnej asistencie za mesiac:...“ a „Z toho tlmočenie ...“, ministerstvom navrhovaný nový výkaz obsahuje podrobnú tabuľku, v ktorej sa má vyplňať každý deň „časový rozsah vykonávania osobnej asistencie počas dňa“ v niekoľkých časových pásmach („od – do“) a následne spolu za deň.
Pripomenka AP v SR s odôvodnením	Bod 82 sa ruší. Odôvodnenie: Nesúhlasíme s prílohou č. 16 a návrhom nového výkazu, žiadame ponechanie pôvodného výkazu. Dôrazne odmietame zbytočné zvyšovanie administrácie výkazu a zbytočné denné vykazovanie vykonávania osobnej asistencie od – do. Keďže ide o spätné vykazovanie činností, nie je žiadny dôvod na to, aby sa výkaz menil. Ak má úrad pochybnosti o správnom využívaní peňažného príspevku na osobnú asistenciu u niektorého užívateľa, má dostatok zákonných

	<p>možností na to, aby sociálni pracovníci osobne kontaktovali užívateľa a osobného asistenta a riešili s nimi prípadné nezrovnalosti alebo podozrenia.</p> <p>Užívatelia osobnej asistencie vnímajú postup úradu ako neustálu snahu o preukázanie moci, cítia sa týmto návrhom šikanovaní a ponížovaní, zasahuje do ich súkromia a spochybňuje už to, o čom bolo jednoznačne rozhodnuté v komplexnom posudku, o čom podrobne diskutovali so sociálnymi pracovníkmi úradu, to čo si v konaní obhájili – rozsah potrebnej pomoci na kalendárny rok.</p> <p>Užívatelia osobnej asistencie odmietajú byť obviňovaní zo zneužívania peňažného príspevku na osobnú asistenciu plošne, bez preukázania tejto skutočnosti. Navrhovaný postup v nás evokuje pocit, že sa štát domnieva, že je potrebná väčšia kontrola nad vykonávaním osobnej asistencie. Zavedením podrobnejšieho výkazu sa nič nezmení, iba prídudne administrácia.</p> <p>Žiadame, aby pracovníci úradov neboli zbytočne zaťažovaní náročnou administratívou (limity príjmu, ktoré musia ročne kontrolovať) a mali viac času na osobný kontakt s klientmi, z ktorého by lepšie spoznali potreby svojich klientov a ich prípadné ťažkosti a mohli by tak byť skutočne nápomocní pri zmierňovaní sociálnych dôsledkov zdravotného postihnutia.</p>
--	--

Toľko teda o pripomienkach, ktoré sme vzniesli k návrhu novely zákona o kompenzáciách za našu Asociáciu polio a včera, 12. 3. 2018 ich aj vložili na príslušné miesto na portáli Slo-lexu (už len zopakujem, že sme tu uviedli len polovicu z nich). Dnes ráno, keď som dopísal tento príspevok, v deň, kedy je medzirezortné pripomienkové konanie k návrhu zákona už ukončené, tých pripomienok je tam takmer 350, nás môže tešiť, že 24 z nich je „našich“. Nevieme, čo sa s nimi i s tými ostatnými bude diať ďalej, môžeme mať však čisté svedomie a pocit, že sme urobili všetko, čo sme v rámci našich možnosti mohli a mali. No a aj keby všetky naše či ďalšie pripomienky predkladateľ návrhu zákona kompletne odignoroval, čo v týchto zemepisných šírkach nie je nič výnimočné, tým, že sme ich zverejnili na portáli Slo-lexu, sme dali vedieť nielen to, čo si o niektorých návrhoch myslíme, ale dali sme trochu vedieť aj o sebe. A to nie je málo.

Držme si palce, aby to dopadlo čo najlepšie. Ani nie tak v prospech nás, ako v prospech zdravého rozumu. To by malo byť v normálnej krajine predsa normálne, nie?

Poznámka: Všetky pripomienky k návrhu novely zákona o kompenzáciách vrátane tých našich sú dostupné na stránke Slo-lexu: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2018/108>.

Marcela Gašová a Štefan Grajčár, 13. 3. 2018

	<p>Naše rady opustil</p> <p>Ing. Ondrej Vrábel'</p> <p>Češť jeho pamiatke!</p>
---	---

POBERÁTE INVALIDNÝ DŔCHODOK, KTORÝ VÁM PODĽA ZÁKONA PATRÍ?

Ak vám v rokoch 2006 – 2009 nebol zvýšený invalidný dôchodok podľa zákona č. 461/2003 Z. z., je viac ako pravdepodobné, že vám nie je vyplácaný v správnej výške.

Poslankyňa NR SR Lucia Nicholsonová v polovičke februára t. r. na tlačovej konferencii zverejnila správu, ktorá poukazuje na skutočnosť, že Sociálna poisťovňa roky poškodzuje invalidných dôchodcov tým, že im vypláca nižšie invalidné dôchodky, než aké im podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení patria. Uvedený zákon v súlade s nálezom Ústavného súdu stanovuje pre Sociálnu poisťovňu povinnosť v rokoch 2004-2009 z vlastného podnetu prehodnotiť stupeň invalidity a výšku invalidného dôchodku všetkým invalidom (čiastočným aj plným), ktorí boli pred rokom 2003 invalidní, a vyplácať im ten dôchodok, ktorý je vyšší, t. zn. pre nich výhodnejší, a to bez ohľadu na prehodnotenú mieru poklesu zárobkovej schopnosti – tzv. % invalidity. Poisťovňa zrejme veľmi veľkej časti invalidov síce prehodnotila stupeň invalidity podľa novej legislatívy, ale neprehodnotila im práve tú podstatnú časť, a to je výšku invalidného dôchodku. Tým ich minimálne od roku 2006 poškodila o časť dôchodku, ktorý mal byť vyšší, nakoľko nové pravidlá jeho výpočtu boli mäkšie a nový invalidný dôchodok bol preto vyšší hlavne u ľudí, ktorí popri poberaní invalidného dôchodku aj nejaký čas pracovali.

Táto situácia sa týka aj tých invalidov, ktorí v období rokov 2006-2018 išli do starobného dôchodku, resp. ktorí poberajú vdovský, vdovecký a sirotský dôchodok po rodinnom príslušníkovi, ktorý poberal invalidný dôchodok. Nakoľko v starobnom dôchodku sa vypláca ten dôchodok, ktorý je vyšší, neprepočítaním invalidného dôchodku poberaného podľa predpisov platných do roku 2003 je možné, že starobný dôchodok nebol správne porovnaný s tým vyšším a v súčasnosti poberajú nižší dôchodok, než aký by mali mať. Sociálnej poisťovni povinnosť prepočítania týchto dôchodkov z vlastného podnetu vyplývala z ustanovenia § 263a zákona č. 461/2003 Z. z. a mala tak urobiť do roku 2009.

Všetky médiá, vrátane novín, o tejto skutočnosti mlčia, a preto Vám odporúčame pozrieť si videozáznamy z dvoch tlačových konferencií a vysvetlenie poslankyne L. Nicholsonovej zverejnené na facebooku „Lucia Nicholsonová verí v zdravý rozum“ na nasledovných webových adresách:

<https://www.youtube.com/watch?v=YEQe2objGj8&feature=youtu.be>

Skrátená verzia uverejnená na facebooku tu:

<https://www.facebook.com/stranasas/videos/10155186699332231/>

A posledná tlačovka na túto tému:

<https://www.youtube.com/watch?v=x0HZ1eelRel&feature=youtu.be>

Na prvej uvedenej adrese je zverejnený aj vzor žiadosti, ktorú odporúčajú zaslať Sociálnej poisťovni.

Ing. Marcela Gašová

(Spracované z vyššie uvedených podkladov.)

ČO NOVÉ V SZTP

V stredu 14. 2. 2018 sa v sídle Republikového centra SZTP na Ševčenkovej ul. 19 v Bratislave – Petržalke uskutočnilo zasadnutie Legislatívnej komisie SZTP (LK SZTP), ktorej zloženie odsúhlasila RR SZTP ešte v minulom roku. Jej členmi sa stali p. Bohuslavová (RC SZTP), p. Szabová (KC Trnava), p. Miho (RŠO VaŤTP), p. Trenčíková (KC Bratislava) a autor tejto správy (RŠO AP), Š. Grajcár, ktorý bol na predmetnom zasadnutí nakoniec zvolený za predsedu Legislatívnej komisie.

Úlohou LK SZTP je v prvom rade pripravovať návrhy zmien Stanov SZTP a ďalších vnútorných predpisov. Aktuálne sú to však najmä Stanovy, v ktorých je potrebné navrhnuť zmeny umožňujúce legitímne riešiť existujúce problémy súvisiace so vznikom a zánikom členstva, organizačnej jednotky, voľbou a odvolávaním členov z orgánov SZTP.

Februárové zasadnutie Republikovej rady Slovenského zväzu telesne postihnutých sa uskutočnilo v sobotu 17. 2. 2018 v priestoroch chráneného pracoviska AV mobilita v Záhorskej Bystrici. Na rokovaní sa, okrem členov RR SZTP, zúčastnili aj členovia Republikovej kontrolnej komisie SZTP a platení zamestnanci SZTP, spolu takmer 20 ľudí.

Z programu takmer štvorhodinového zasadnutia Republikovej rady SZTP vyberám najdôležitejšie body:

- RC SZTP sa v tomto roku uchádza o podporu Ministerstva kultúry SR na päť projektov („Svet, ako ho vidíme my“ – výstava výtvarných prác ľudí s telesným a ťažkým telesným postihnutím – 10.ročník; XXII. benefičný koncert Slovenského zväzu telesne postihnutých pod názvom „Umelci srdcom“; *Kremnická barlička 2018 – 14. ročník celoslovenskej súťaže v speve, prednese poézie a prózy*; „Čaro lásky ...“ – deviaty zberka básnickej a prozaickej tvorby ľudí s telesným a ťažkým telesným postihnutím; „Tak to vidíme my“ – výstava fotografií očami ľudí s telesným postihnutím) a žiadosť poslalo aj na Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny na podporu ďalších troch projektov (Rekondičné aktivity pre telesne a ťažko telesne postihnuté deti a mládež + sprievodcovia; Rekondičné aktivity pre osoby s ťažkým telesným postihnutím + sprievodcovia; Časopis TP + TP)
- Zasadnutia RR SZTP sa ako hosť zúčastnil aj pán Miroslav Zeman, riaditeľ organizácie Vozmen, n.o., a tiež prevádzkovateľ portálu **www.vozickar.info**, ktorý informoval o aktivitách pre vozičkárov a ľudí s ťažkým telesným postihnutím pripravovaných v spolupráci s ďalšími partnermi. **Najbližší Salón vozičkárov bude v Senci dňa 19. 4. 2018 v hoteli Senec**, ďalšie stretnutie sa uskutoční **v hoteli Roca v Košiciach dňa 17. 5. 2018**. Obe akcie, tak v Senci ako aj v Košiciach, sú pre návštevníkov zdarma, ale je nutná základná registrácia z dôvodu obsadenosti. Podrobnejšie údaje sú zverejnené na **www.vozickar.info** v časti Salón – vozickar.info.
- Medzinárodný deň osôb so zdravotným postihnutím sa bude konať v dňoch 14. – 16. 6. 2018 vo Zvolene, ktoré organizuje Krajské a Okresné centrum

SZTP Zvolen. Ubytovanie bude zabezpečené v študentskom domove L. Štúra Technickej univerzity vo Zvolene, v areáli univerzity sa uskutočnia aj ďalšie aktivity MDOZP. Súčasťou podujatia bude výstava kompenzačných pomôcok na Námestí SNP, samozrejmosťou sú aj športové hry, odborný seminár či spoločenský večer. Organizátori pripravujú pre účastníkov aj bohatý sprievodný program (kúpanie v Kováčovej; Zámocké hry zvolenské; návšteva Pustého hradu alebo Zvolenského zámku).

- Účastníci rozšíreného zasadnutia Republikovej rady SZTP sa ďalej podrobne zaoberali situáciou, v ktorej sa dlhodobo nachádza pobytové zariadenie SZTP – Relax Štúrovo. Predsedníčka SZTP, p. Vrábľová, v úvode informovala, že deň predtým sa v Štúrove uskutočnilo zasadnutie Správnej rady zariadenia, bol na ňom zvolený aj jej predseda, ktorým sa stal p. Vladislav Gutten. V ďalšom priebehu sa k situácii PZ Relax Štúrovo postupne vyjadrovali všetci členovia Republikovej rady SZTP, ako aj ostatní prítomní, podrobne sa diskutovalo o rôznych alternatívach ďalšieho možného riešenia, resp. zabezpečenia jeho prevádzky. Po takmer dvoch hodinách, počas ktorých sa účastníci zasadnutia venovali tomuto bodu programu, dala predsedníčka SZTP, p. Vrábľová hlasovať o alternatíve, ktorú v diskusii spomenuli viacerí (vrátane mňa), konkrétne, o tom, či si má SZTP Pobytové zariadenie Relax Štúrovo nechať i naďalej so všetkými rizikami, ktoré z tejto alternatívy vyplývajú, alebo ho má spolu s pozemkom predať. Hlasovanie dopadlo nasledovne: RR SZTP odsúhlasila odpredaj nehnuteľnosti SZTP na Vajanského č. 18 v Štúrove, t. j. pobytové zariadenie SZTP RELAX Štúrovo spolu s pozemkom. Za: 9; Proti: 1. V nadväznosti na toto hlasovanie schválila RR SZTP aj ďalšie uznesenia, ktorých cieľom je zabezpečiť čo najbezproblémovjšiu realizáciu odpredaja predmetnej nehnuteľnosti.

Doplnenie:

Niekoľko dní po tomto zasadnutí RR SZTP, 1. marca, som dostal mail nasledovného znenia (citujem v plnom znení):

„Mili stefann.S udivenim sme sa dozvedeli o predaji Relax Sturovo tuto spravu sme prijali s velkym rozhorcenim.O rekonstrukcii vody a elektriny sa vie uz niekoľko rokov.Bola tu moznost pouzit peniaze z predajov v Malackach a Kosiciach na tieto rekonstrukcie a nie ich prejest.Predajom Sturova odsudite postihnutych na sedenie doma.Prekvapilo ma aj to.ze ty si bol za odpredaj ac- kolvek si poznal nazor obrnaro ,ze su za zachovanie Sturova.Nemal si od nas mandat hlasovat za odpredaj.Pridavame sa k vyzve p.Gena za okamzite zrusenie uznesenia o predaji.S pozdavam za obrnarov ____.“

Priznám sa, zaskočilo ma to a aj sa ma to dosť dotklo. Preto som vzápätí na mail odpovedal nasledovne (opäť, citujem v plnom znení):

„Ahoj, ____,

prepac, ale netusil som, ze ako predseda AP si mam pred kazdym hlasovanim pytat od Teba a od vsetkych dalsich clenov nasej Rady alebo celej organizacie suhlas na to, ako mam hlasovat. Za osem rokov, co na tieto republikove zasadnutia chodim, nikto odo mna nic podobne neziadal. Rad by som este spomenul,

ze na zasadnutí Republikovej rady SZTP 17. 2. 2018 za odpredaj hlasovalo sedem ďalších členov RR + predsedníčka p. Vrablova, proti bol len p. Franko od Vozickarov a tazko TP.

Nemam v umysle podniknúť žiadne kroky v zmysle Tvojej výzvy, pretože za odpredaj Sturova som sa vyjadroval dlhodobo - Sturovo bolo predmetom každého jedného zasadnutia RR SZTP, na ktorom som sa za tie roky zúčastnil, na každom sa konštatoval jeho neuspokojivý stav, stále väčšie chátranie a súčasne žiadne zdroje na jeho zachranu. Navrh na odpredaj Sturova predniesla 17. 2. 2018 p. Vrablova po tom, ako tam den predtým bolo zasadnutie Správnej rady. Hlasoval som tak, ako som to hovoril celé roky predtým a ako hlasovala väčšina členov RR a nebudem to teraz otáčať.

Ak hovoríš, že som na to nemal mandát, pokojne môžeš spolu s „obrnami“, ktorých spomínaš, na najbližšej členskej schôdzi v máji v Satelite navrhnúť moje odvolanie z funkcie, bude to v súlade s našim Statutom a ak sa za Tvoj/vas navrh vysloví väčšina, bude to úplne v poriadku.

Stefan“

Toľko teda k aktuálnemu daniu v SZTP i k tomu, čo nasledovalo.

Štefan Grajčár

Aktivity Európskej únie polio

- Ako sme už informovali minulý rok v jesennom čísle nášho Informátora, EPU má od posledného Valného zhromaždenia, ktoré sa uskutočnilo v júni 2017 v nemeckom Lobbachu, novú prezidentku – stala sa ňou pani Gurli Bechmann Nielsen, viceprezidentka organizácie Polio Denmark z Dánska. Rád by som ju tu krátko predstavil.

Je to približne naša rovesníčka (roč. 1951), obrnu získala vo veku 8 mesiacov, to, čo nasledovalo potom, poznáme všetci z vlastnej skúsenosti – hospitalizácie, liečenia, rehabilitácie. Je vydatá, má troch synov a aktuálne osem vnúčat. V roku 1996 prestala kvôli PPS pracovať, o to viac sa však zapájala do aktivít zameraných na pomoc ľuďom so zdravotným postihnutím. Viac ako 12 rokov je členkou výboru Polio Denmark, vo funkcii viceprezidentky je od júna 2016, od r. 1995 je predsedníčkou miestnej pobočky Polio Denmark.

Gurli má bohaté skúsenosti aj v oblasti medzinárodnej spolupráce – pracovala na projektoch vo Vietname a na Filipínach, úzko spolupracuje s polio organizáciami v severských krajinách. Odhaduje sa, že v Dánsku je asi 10 tisíc ľudí s následkami po detskej obrne, asi polovica z nich má rozvinutý PPS. V Dánsku sa proti polio očkovalo od r. 1955, posledný výskyt detskej obrny bol tam zaznamenaný v r. 1976.

- Na zasadnutí výboru EPU, ktoré sa uskutočnilo v piatok 2. februára 2018 v Paríži v jednom z hotelov kúsok od letiska Charlesa de Gaula, sa zú-

časťnili takmer všetci jeho členovia, kvôli zdravotným problémom sa ospravedlnili David Mitchell z Anglicka a John McFarlane z Írska, bývalý prezident, s ním sme však boli spojení cez skype. Na programe zasadnutia bolo hodnotenie uplynulého roka, správa o čerpaní finančných prostriedkov, ale najmä príprava Valného zhromaždenia, ktoré sa uskutoční v sobotu 16. júna 2018 v Rheinsbergu, Nemecko, asi 70 km severozápadne od Berlína. Dôležitou bola aj diskusia o ďalšom smerovaní a celkovom fungovaní EPU v horizonte najbližších rokov, najmä v súvislosti s tým, ako nám postupne ubúdajú sily a tiež ako postupne rednú naše rady.

Internetová stránka EPU (**www.europeanpolio.eu**) už dlhší čas nie je aktualizovaná, v súčasnosti sa intenzívne pracuje na jej inovácii s tým, že ju do správy preberajú Dáni tak z hľadiska obsahového, ako aj formálneho ako jej administrátori.

Aj kvôli tomu je najnovšie, marcové číslo Newslettera EPU (newsletter je niečo ako náš Informátor, vychádza 2x ročne v elektronickej forme v anglickej a nemeckej mutácii) bohatšie ako tie predchádzajúce. Na jeho prípravu som sa aktívne podieľal aj sám tým, že som preň spracoval dva príspevky (*Lepší prístup ku kúpeľnej starostlivosti pre obrnárov na Slovensku; Je polio a/alebo PPS zriedkavá choroba?*) a trochu som pomohol aj pri jeho finalizácii, teda jazykovej korektúre anglickej verzie, grafickej úprave a celkovom návrhu. Ak by ste mali o záujem prezrieť si EPU Newsletter podrobnejšie, či už anglickú alebo nemeckú verziu, rád Vám ju pošlem.

(šg)

Trojhraničný VETERAN CAR Club - slovakiaring

CELOSLOVENSKÉ STRETNUTIE

HANDICAPOVANÝCH MOTORISTOV 2018

14. 9. 2018

PROGRAM 14. 9. 2018 (piatok):

- 9:30 registrácia účastníkov – Námestie 17.novembra, Galanta
- 10:30 štart – jazda v kolóne (max. rýchlosť 80 km/h)
- 11:30 návšteva vojenského historického múzea – Slovakiaring
- 13:00 jazda na pretekárskom okruhu Slovakiaring – jazda v kolóne za vedúcim vozidlom (max. rýchlosť 80 km/h)
- 13:30 jazda zručnosti na parkovisku hotela „Ring“

- 14:00 OBED
14:30 prezentácia invalidných pomôcok – SALON.vozičkar.sk
dobrovoľná návšteva areálu MALKIA PARK (www.malkiapark.sk)
17:00 vyhodnotenie a odovzdávanie cien víťazom

Trasa jazdy v kolóne (45 km): Galanta – Sládkovičovo – Velké Úľany – Jelka – Nový Život – Lehnice – Horná Potôň – Orechová Potôň – Slovakiaring

Podmienky účasti:

Jazda je vypísaná pre osobné automobily bez rozdielu na rok výroby. Maximálny počet vozidiel je 50. Organizátor si vyhradzuje právo neprijať vozidlo v zlom technickom stave.

Pre súťaž Jazda zručnosti budú osobné automobily rozdelené do kategórií podľa typu ovládání:

- A. Vozidlá úplne prerobené na ručné ovládanie
- B. Vozidlá, ktoré majú dve ovládania (napr. automatická prevodovka + brzda alebo automatická prevodovka + plyn)
- C. Vozidlá bez úpravy – vodič má preukaz ZŤP

Na stretnutie sa môžu prihlásiť aj účastníci, ktorí nechcú absolvovať jazdu zručnosti.

Vozidlá, ktoré sa zúčastnia jazdy, musia mať platné doklady, vrátane EČV a zelenú kartu zákonného poistenia na r. 2018. Zasláním podpísanej prihlášky účastníci akceptujú, že sa jazdy zúčastňujú na vlastnú zodpovednosť, budú dbať na pokyny usporiadateľov a v prípade úrazu seba alebo inej osoby, alebo v prípade poškodenia svojho vozidla nebudú vymáhať náhrady škody od usporiadateľov.

Účastnícky poplatok: 25 EUR / OSOBA

Poplatok zahŕňa : 1x obed, ceny, ostatné výdavky (úhrada pri registrácii)

Prihlášku je potrebné poslať do 15. 8. 2018 mailom alebo poštou na adresu: Straka Tibor st., Keltská 18, 85105 Bratislava, tel.: 0905/413 868, e-mail: **straka.tibor@gmail**.

Prihlášku nájdete na strane 24.

*Krásne veľkonočné sviatky
a peknú jarnú pohodu
prajeme našim členom*

Rada AP v SR

**CELOSLOVENSKÉ STRETNUTIE HANDICAPOVANÝCH
MOTORISTOV 2018**

14. 9. 2018

PRIHLÁŠKA

.....
Meno a priezvisko

.....
Dátum narodenia

.....
Adresa (ulica, číslo, PSČ, telefón, e-mail)

.....
Spolujazdec (meno a priezvisko)

.....
Vozidlo a rok výroby

Kategória pre Jazdu zručnosti:

A B C Nezúčastním sa

Svojim podpisom potvrdzujem pravdivosť údajov na prihláške
a zároveň súhlasím s podmienkami súťaže.

.....
Dátum

.....
Podpis

Cynická obluda o obrne

Cynickú obludu možno viacerí z nás poznajú a vedia, že pod týmto názvom a takouto špecifickou formou sa v Denníku N k aktuálnym spoločenským a politickým témam vyjadruje publicista Rado Ondřejíček.

Koncom decembra minulého roka som v elektronickom vydaní Denníka N natrafil na obrázok, ktorý prezentuje výroky predsedu jednej z politických strán na Slovensku:

My, samozrejme, vieme, že toto nie je ani vtipné, ale hlavne ani vecne správne, preto som sa rozhodol pánovi Ondřejíčkovi napísať. Tu je môj „list“ (e-mail), ktorý som mu poslal 29. 12. 2017:

Vážený pán Ondřejíček,

pred niekoľkými dňami som na N-ku zhladal Váš príspevok s obrázkom MK a textom „*Chceme zrušiť povinné očkovanie - Pretože nič tak dobre nevyformuje národne orientovaného voliča ako mozgová obrna.*“

V tom Vašom texte sú kľúčové dva výrazy - „**povinné očkovanie**“ a „**mozgová obrna**“, dovoľte mi však uviesť, že spojením týchto dvoch pojmov do jedného významového celku ste sa poriadne pomýlili a domnievam sa, že uvedený obrázok by ste mali zo stránky stiahnuť (tak zo stránky Denníka N, ako aj z vlastnej stránky).

Tu sú dôvody pre tento môj návrh:

Nie som lekár (iba psychológ), ale som človek, ktorý od raného detstva trpí následkami **detskej obrny, poliomyelitídy**, ktorej epidémie pred desiatkami rokov zanechávali po sebe na celom svete tisíce obetí. Nechcem sa tu púšťať do nemiestnych detailov, spomeniem len, že detská obrna, poliomyelitída (poliomyelitis anterior acuta; Heine-Medinova choroba; detská paralýza), je vírusové ochorenie. Citujem (celý materiál je v prílohe): „Poliomyelitída je spôsobená vysoko infekčným vírusom. Polio vírus všeobecne postihuje nervové vlákna, tzv. alfa motorické neuróny alebo motoneuróny uložené v predných rohoch miechy, ale ničí aj centrá predĺženej miechy a tiež napadá motorickú kôru mozgu. Tieto motoneuróny vedú vzruchy medzi miechou a svalmi. Vírus detskej obrny je výhradne neurotropný, čo znamená, že napadá iba nervové bunky, a práve táto vlastnosť z neho robí najnebezpečnejší vírus. Vírus vstupuje do motoneurónu, množí sa v ňom a nenávratne ho poškodí. Toto poškodenie následne vyvolá zápal v danej oblasti, ktorý však poškodí väčšiu oblasť miechy či mozgu ako samotný vírus, preto je nález obrny väčší, ako by odpovedalo lokalizácii vírusu. Organizmus sa bráni proti tomuto vírusu v začiatočnom štádiu ochorenia tvorbou

špecifických protilátok. Vírus je postupne zneškodnený, zápal ustupuje a rozsah obrny sa postupne znižuje. Problémom však ostáva, že už ťažko poškodené nervové vlákna sa nedokážu obnoviť a zregenerovať, a preto po akútnom ochorení zostávajú trvalé následky v podobe obrny svalov. Iba časť neurónov sa zataví. Tie potom vytvárajú nové výbežky, ktoré vedú nervové signály ku svalovým vláknam. Vytvárajú sa aj nové nervové spojenia k svalovým vláknam, ktoré boli pôvodne inervované vláknami odumretých neurónov. Je evidentné, že rozsah ochorenia sa u jednotlivých osôb veľmi líši. Niektorí majú len minimálne postihnutie, iní zas stredne ťažké až ťažké, poškodzujúce viaceré končatiny a u niektorých, hlavne s postihnutím dýchacích svalov, môže nastať smrť.“

Ak to trochu zjednoduším, detská obrna je nervosvalové ochorenie spôsobené poliiovírusom, ktorého dôsledkom je viac alebo menej rozsiahle ochrnutie (obrna) svaľstva, rozsah ochrnutia závisí od toho, ktoré miesta na nervových zakončeniach miechy vírus napadne. Ja som ochorel vo veku necelých 6 mesiacov (v júni 1951), následky sú v podobe ochrnutia oboch dolných končatín, pravej ruky, brušného a chrbtového svaľstva. Celý život chodím o barľach, nevnímam to však ako žiadnu tragédiu, keďže som dokázal fungovať v podstate bez väčších obmedzení tak v pracovnom, ako aj v osobnom živote. Odpracoval som 42 rokov na plný úväzok, do starobného dôchodku som odišiel pred rokom vo veku 66 rokov, „nadsluhoval“ som 4 roky. Som 36 rokov šťastne ženatý, máme dvoch dnes už dospelých synov (ten starší, r. 1982, by mohol byť zhruba vo Vašom veku), žijem si svoj pokojný i spokojný život a snáď môžem povedať, že napriek istým obmedzeniam (kto ich už nemá?) mi je veľmi dobre.

Vrátim sa ale k téme: detská obrna, poliomyelitída, bola na území Československa eradikovaná v r. 1960 ako jedna z prvých krajín na svete, od vtedy sa v našich končinách živý poliiovírus nevyškytol a WHO už veľmi dávno vyhlásila Československo za „polio free“. Dnes je „polio free“ 99% krajín sveta a je to možné vďaka tomu, že v 50. rokoch sa začala na celom svete (vo vtedajšej ČSR od r. 1957 plošne na celej populácii detí) aplikovať vakcína, **očkovanie** proti detskej obrne, povinné očkovanie proti detskej obrne je u nás odvtedy praxou aj u nás. Ešte dodám, že poliomyelitída je dnes podľa kritérií WHO považovaná za zriedkavé ochorenie.

Mozgová obrna, ktorú vo svojom obrázku uvádzate, je však na rozdiel od detskej obrny niečo úplne iné. Ide o ochorenie známe skôr pod názvom detská mozgová obrna (DMO; angl. cerebral palsy), ktoré vzniká mechanickým alebo chemickým poškodením mozgu krátko pred pôrodom, v priebehu pôrodu alebo krátko po ňom. Tu sa obmedzím len na stručné konštatovanie, že v závislosti od rozsahu poškodenia štruktúr mozgu dochádza aj k sekundárnym poškodeniam pohybového ústrojenstva, reči, intelektu a i. DMO je na rozdiel od detskej obrny, poliomyelitídy, ochorenie, kde nielen u nás, ale celosvetovo badať nárast prípadov s DMO. Aj toto (incidencia, výskyt) je kritérium, ktoré významne odlišuje DMO od poliomyelitídy.

Čo je však v tomto „našom“ kontexte najdôležitejšie, výskyt detskej **mozgovej obrny** nemožno v žiadnom prípade ovplyvniť **očkovaním**, medzi DMO a očkovaním

nie je prakticky žiadna priama príčinná súvislosť. A to je teda aj dôvod, prečo je Váš vtip vecne nesprávny a prečo Vám navrhujem stiahnuť ho z webstránok.

Nemám Vám za zlé, že veci, o ktorých píšem, neviete. Detskú mozgovú obrnu s detskou obrnou, poliomyelitídou, si pletú, resp. nerozlišujú ich, mysliac si, že je to jedno ochorenie, dokonca aj odborní lekári, špecialisti (neuroológovia, fyziatri, ortopédi a mnohí ďalší), takúto skúsenosť majú všetci poliomyelitici na Slovensku (ale nielen). Ale ak píšete k tomu čokoľvek, čo následne zverejníte vo verejne dostupnom priestore, patrilo by sa vedieť o tom aspoň niečo. Snáď Vás neurazí niekoľko mojich poznámok na túto tému.

S pozdravom,
 Štefan Grajčár
 predseda Asociácie polio v SR
 RŠO SZTP
 www.polio.sk

P.S.: Pán Ondřejíček mi síce neodpovedal, ale predsa len zareagoval – obrázok som už na druhý deň na stránkach spomínaného denníka nenašiel, a to ani v archíve, zmizol aj z jeho stránky www.cynickaobluda.com.

„VIEME ČO JE PRIATELSTVO? NEZABUDLI SME BYŤ PRIATEĽMI?“

Možno si poviete, čo sú to za otázky, čo nás tá chce skúšať alebo dokonca poučovať akými máme byť priateľmi. Nie moji, je to len taká krátka úvaha o tom, čo v tomto uponáhľanom svete a najmä v tomto zimnom čase, kde už nie cez týždeň, ale skoro v jeden deň sa striedajú všetky štyri ročné obdobia, mraz, sneženie, teplo, pučanie kríkov, kvitnutie jarných kvietkov, alebo jesenné hmlisté pochmúrne počasie sprevádzané vetrom a dažďom, nás privádza k pochmúrnym myšlienkam. Prečo na nás nemá čas rodina ako by sme my chceli, prečo sa nám neozve ten, alebo onen, s ktorými sme prežili detstvo alebo pekné chvíle a ktorého sme považovali za priateľa a na ktorého sme sa mohli vždy spoľahnúť. Namýšľame si, že sme pre neho boli dobrí iba vtedy, keď sme mu poskytli nejakú pomoc, že nás využíval iba nato, ak z toho mal sám prospech.

Zabudli sme na priateľstva, vzťahy z pred rokov preto, že je taká doba? Potom nepoučujme mladých ako sa má žiť alebo sa nechváľme ako sme žili, keď sme sami zabudli na priateľa, ktorý zasa nám neraz pomohol a možno mu aj závidíme či už jeho rodinu, to, že je na tom finančne lepšie ako my alebo má viac iných priateľov. A ty, ktorý teraz smútiš alebo dokonca prejavuješ hnev voči priateľovi, že sa o teba nezaujíma, nerieš to ignoráciou. Čo ak ten je na tom horšie ako ty a potrebuje tvoju pomoc. Veď stačí len tak málo v tejto dobe, ktorú neraz kritizujeme, v dobe hektickej plnej komunikatívnych vymoženosti. Možno by stačil jeden telefonát, jedna SMS, e-mail. Alebo napísať krátky list, poslať

peknú pohľadnicu, stačí obyčajnú, nie luxusnú. List, pohľadnicu, ktoré sú v tejto dobe nemoderné, ale sú hmatateľným dôkazom nášho záujmu.

Roky nám pribúdajú, niečo nás trápi, či už choroba, rodinné problémy, stávame sa nervóznymi, podráždenými a neraz povieme priateľovi slová, ktoré keby povedal niekto vám, by vás zaboleli a vy si neuvedomujete, že aj tie vaše môžu zaboliť (niekedy zlé slovo ublíži viac ako úder). Späť ich nevezmete, po čase na to zabudnete, ale ten komu ste ich adresovali, tak ľahko nemusí zabudnúť, ba môže sa tým trápiť.

Naviac by sme mali myslieť na tých priateľov, ktorí sú sami, opustení. No stáva sa, že aj ten, čo žije v rodine a prekonal nejakú chorobu alebo má nejaké ťažkosti môže mať negatívne myslenie alebo upadnúť dokonca do depresie, ktoré môžu vyústiť do najhoršieho. Nedusme v sebe čo nás trápi, veď dobrý priateľ je tu na to, aby sme sa s ním podelili nie len o radosti, ale aj o záležitostiach, ktoré nás trápia. A aj keď nám niekedy nevie pomôcť, vie nás utešiť, povzbudiť.

Ale dosť nepríjemných úvah. Prepáčte mi za ne. Možno som tým len chcela naznačiť, že aj medzi nami v Pólio sa najdú priatelia, ktorých možno dlhšie poznáte ako ja s Milanom a ktorí potrebujú vašu pomoc, oporu alebo len milé slovo. Tešme sa z rodiny, z priateľov, ktorých máme, aj z tých ktorých nám možno ešte osud privedie do cesty. Tešme sa zo života aj keď sa nám niekedy zdá, že už nič nezvládneme, že nám je ťažko, ale sú ľudia, čo sú na tom horšie ako my.

Na záver mi dovoľte ešte pár myšlienok o priateľstve a krátky úryvok z básne, ktorú poznám ešte zo školských čias a na ktorú si spomeniem vždy, keď mi je smutno na duši:

„Nie je podstatné koľko máš priateľov, ale akých...“

„Priateľom je ten, na ktorého sa môžeš kedykoľvek obrátiť, spoľahnúť nie len s fyzickou pomocou, ale je ti najmä duchovnou oporou...“

„Najlepším priateľom je ten, ktorý keď vie o твоich trápeniach nečaká na tvoju prosbu, ale sám ti ponúkne svoju pomoc, útechu...“

„Dobrý priateľ je ten, ktorý stojí pri tebe v dobrom aj zlom (aj keď je vzdialený desiatky alebo stovky kilometrov od teba)...“

O priateľstve a láske sníš
 a možno dožiješ sa zrady.
 Len k ľuďom nechod' pre radu k zlým
 a nevychádzaj z rady.
 Len zbabelec si sadne do kútika
 pri prvej prehre v živote,
 za každým slovom kladie bodku,
 verný len svojej samote.

Aj my priatelia, neuzatvárajme sa do samoty, ale snažme sa stretávať vždy, keď nám to zdravie a okolnosti dovoľia.

Tešíme sa na vás

Hela a Milo Dovhunovci.

ÚSMEV NA SPRÍJEMNENIE ZIMNÉHO OBDOBIA

Február patrí medzi studené, zimné mesiace. Pokúsím sa na vašich tvárach vyčariť úsmev. Tento článok je nie len pre milovníkov zvierat.

Začalo sa to tak, že som ťažko ochorela, a bola som nútená zostať doma na celom invalidnom dôchodku. Asi po roku, keď mi už bolo lepšie, rozhodli sme sa, že si zadovážime čierneho kocúra. Čítala som inzerát v novinách, „darujem kocúra do dobrých rúk“. Po mesiaci sme sa vybrali pre naše čierne šteniatko do Ivanky pri Dunaji. V rodinnom dome sa naháňali malé mačiatka, čiernobiele, a medzi nimi náš terajší Džíno. Zobrala som si ho do náručia, pozreli sme si do očí, no bola to láska na prvý pohľad. Doma sa choval veľmi slušne, hneď použil mačací záchodík, ráno nás nechával spať, veľakrát som sa zobudila ako pradie pri mojom uchu, a keď už bol hladný, jemne mi drapkal vlasy a pozeral s krásnymi zelenými očami, „vstávaj, už je čas na raňajky“. Všetci sme boli doškriabaní, lebo sa s nami veľmi rád hrával, útočil a rád liezol po záclonách. Na šťastie to dlho netrvalo! Veľkou výhodou bolo, že v kuchyni musel byť vždy poriadok, všetko odložené, lebo náš kocúr, keď to bola šunka alebo syr, tak stihol zjesť, a čo nezjedol, to zhodil na zem. Naši synovia to mali ťažké. Televíziu sme v tých časoch ani nepozerali, zábavu nám robil náš Džíno. Približne po dvoch rokoch ma vyčiarili z invalidity, a tak som musela nastúpiť do zamestnania. Rozhodla som sa, že Džínovi zaobstarám mladšieho brata, aby mu nebolo smutno, kým sme v práci. Tak sme hľadali šteniatko po útlkoch, no nemali sme šťastie, boli tam samé choré zvieratká. Niektorí známi ma odhovárali, že si náš „pruďko“ inteligentný Džíno neprijme cudzieho votrelca...tak som prestala hľadať. Až raz - bola pochmúrna daždivá jeseň a ja som išla zaplatiť na poštu dajaké šeky. Čuduj sa svete, na lavičke vo vnútri pošty, sedelo učupené malé ryšavé kľbko. Chúďa malé sa tam chodilo zohrievať a nikomu vraj nepatrilo. Bol to malý bezdomovec. Tak som si ho zobrala, čo sa mu páčilo, no ešte v ten deň sme navštívili veterinára, ktorý kocúrika prezrel a zistil tiež, že má blšky. Doma sme ho okúpali, blšky zlikvidovali, nakrmili ho, bol veľmi chudučký. Najhoršie bolo, že bol divoký, stále kradol Džínovi jedlo a vrčal naňho. Boli to ťažké časy, moji chlapi na čele s Ondrom sa ho chceli „zbaviť“, ale ja som sa nevzdala a vysvetlila som im, že s láskou a trpezlivosťou sa zmení. A tak sa aj stalo. Dnes sú veľkí kamaráti, dokonca spolu aj spia. Naš Riško je krásny, urastený kocúr, s veľkými mandľovými očami. Tiež sa radí medzi inteligentov, samozrejme mačacích. Občas sa stane, že ukradne mäso na rezne alebo rybu, využije chvíľku, keď sa nepozieram. Džínovi zasa ukradne na dvore ťažko ulovený myš. Ale také sú už mačky! Po rokoch, keď sme sa presťahovali do rodinného domu, nás čakalo ďalšie prispôsobovanie sa. Žil tu malý psík Mančo. Strapatý, čierno-biely, skrátka „beetlesák“. Jeho majitelia sa odobrali do neba a on tu zostal sám strážiť dom. Príbuzní ho chodili kŕmiť, avšak myslím, že viac sa mu nevenovali, a tak si tu niekoľko rokov „gazdoval“ sám. Pani, od ktorej sme dom kúpili, sa nás pýtala, či si Manča necháme alebo ho dá do útulku. Ten psík vám tam stál vo

dverách, krútil hlavičkou akoby rozumel a pozeral na mňa tými milými, hnedými očkami. Takto si nás získal, a on sám nadobudol rodinu. Zo začiatku som sa obávala ako príjme naše „šelmý“, ale dopadlo to výborne. S kocúrmí sa majú radi, dokonca ich chráni pred susedovými psíkmi. Ja si ho dosť rozmaznávam, kupujem mu samé dobroty, a on mi to vracia svojou vernosťou a prítlúnosťou. Dokonca sme mu dovolili, keď je zima, chodiť dnu, a v noci i spať. Najradšej má chvíle, keď si zakúrime v krbe, kedy sa mačky vyhrievajú, Ondrej nám zahrá na gitare, a ja ho škrabkám za ušami. Naše zvieratká majú radi hudbu. Ľudia, ktorí sa cítia osamelí, určite by si mali zaobstarať nejaké malé zvieratko. Verte, že vám vynahradí starostlivosť svojou láskou, a už nikdy nebudete sami!

Dúfam, že sa mi podaril zámer a trocha ste sa pri mojom príbehu zabavili.

Zdravím vás, Majuš

Moja dovolenka v Španielsku

Jednou z mojich veľmi krásnych a poučných dovolení bola poznávacía dovolenka v Španielsku. Veľmi príjemný let do Barcelony so spoločnosťou Chinaair trval asi dve hodiny. Na letisku sa nás ujal delegát CK, s ktorým sme absolvovali autokarovú prehliadku mesta a odišli na ubytovanie do neďalekého mestečka Santa Susanna. Bol to krásny 4-hviezdičkový hotelový komplex. Po bohatej večeri sme si prezreli aj iné komplexy hotelov.

Po raňajkách sa nás ujala miestna sprievodkyňa, náhodou Češka už 15 rokov bývajúca v Barcelone, ktorá nás po autokarovej prehliadke mesta zaviedla do Baziliky Sagrada Família. Toto vrcholné dielo architekta Gaudího patrí medzi najznámejšie stavby. Po prehliadke katedrály sme navštívili tzv. VIP štvrť, kde v parkovom prostredí majú vystavané svoje vily dôležití ľudia mesta. Prehliadku štadióna F.C.Barcelona, olympijského štadióna a iných atrakcií sme prerušili na kopci nad mestom, z ktorého sme obdivovali mesto a jeho široké okolie. Pod nami sa rozkladal prístav, ponad ktorý premávali dve visuté lanovky, odtiaľto až do nového mesta. My sme pokračovali v prehliadke starého mesta od námestia s Kolumbovým pamätníkom cez svetoznámu pešiu zónu La Grambla, s množstvom pouličných umelcov a obchodíkov, do starého kráľovského sídla. Na ďalší deň smeroval náš autobus na sever do mesta Figueres, v ktorom sa narodil a žil umelec Salvator Dali. Navštívili sme Teatro-Museum Salvatora Daliho s expozíciou jeho známych surrealistických ale aj niektorých extravagantných diel.

Naša cesta pokračovala do opevneného mesta Girona, ktoré bolo vystavané Rimanmi pôvodne ako pevnosť. Nasledovala prehliadka katedrály zo štrnásteho storočia s pokladmi a korunovačnými klenotmi maorských vládcov. Po návrate do hotela a výbornej večeri nás autobus odviezol do neďalekého mestečka na predstavenie rytierskych súbojov. Ráno sme vyrazili smerom na Madrid. Cestou sme išli popod horu Monserat, na ktorej je množstvo kláštorov vysoko na

skalách /podobne ako Meteory v Grécku/ kde ešte stále žijú mnísi. Potom sme sa zastavili v meste Zaragoza, kde sme navštívili kostol Basilika del Pilates, ktorý pri svojej návšteve Španielska navštívil aj pápež Ján Pavol II. Na námestí pred katedrálou stojí fontána na počtu Krištofa Kolumba v tvare glóbusu, ale ešte bez Ameriky.

Po príchode do Madridu sme sa ubytovali, navečerali a pozreli okolie hotela. Ráno sme s miestnou sprievodkyňou absolvovali autokarovú prehliadku mesta. Navštívili sme Piazza Mayor, Neptúnovu studňu, pamätník Puerta de Alcalá so sochami Don Chichota a Sancha Pancha a iné krásy. Pre krátkosť času do odchodu autobusu sme si vybrali návštevu kráľovského paláca pred Obrazárňou Prado. Po raňajkách sme sa vydali do bývalého kráľovského mesta Toledo, ktoré sa rozkladá na vysokej skale, z troch strán omývanej riekou. Keď náš autobus zastal na parkovisku pod strmou skalou, mnohí sa chceli vzdať prehliadky mesta. Sprievodca nás však uistil, že to nebude namáhavé. Skala je prevrätaná ako ementál a tak sme sa do centra mesta dostali pomocou pohyblivých schodov a pohyblivých chodníkov. Paráda, skutočne mysleli aj na menej pohyblivých občanov, alebo lenivých turistov. V starom meste na nás zapôsobil mix arabskej, renesančnej i barokovej architektúry. Popri pozoruhodnostiach sme navštívili aj gotickú katedrálu z 13.-stého storočia a množstvo obchodíkov so suvenírmí. Navštívili sme kováčku manufaktúru, kde sa ešte aj dnes vyrábajú kvalitné bodné a sečné zbrane tradičnou technológiou. Predviedli nám ako sa zlatom vykladajú šperky a rôzne ozdoby. Po perfektných diaľničných cestách sme pokračovali v ceste do Valencie, kde sme sa ubytovali a navečerali. Večer sme si boli pozrieť blízke okolie hotela.

Po raňajkách sme odcestovali do mesta, ktoré nazývajú aj mesto 1000 veží. Autokarovou prehliadkou supermoderného mesta, s architektúrou sklo-betónu po svetovej výstave, sme prišli do starého mesta. Pešou prehliadkou s miestnou sprievodkyňou sme sa oboznámili s históriou mesta.

Po obede sme sa pobrežím vydali smerom na sever, do Barcelony. Po večeri sme sa ubytovali a krátkou večernou prechádzkou sme sa boli rozlúčiť s morom.

Krásny poznávací zájazd v nás zanechal mnoho dojmov a zážitkov na celý život.

Jediným nedostatkom bol delegát CK maďarskej národnosti, so slabou jazykovou a aj geografickou vedomosťou, ktorý sa venoval prednostne šiestim turistom z Maďarska. Pri miestnych sprievodcoch v Madride a Valencii prekladal z angličtiny najprv do maďarčiny a až potom do chabej slovenčiny, s ktorou mali problém aj niektorí z dvanástich Čechov a dvadsiatik Slovákov. Hlavne pri autokarových prehliadkach miest už nebolo aktuálne na niečo sa pozerieť.

Miloš Stilhammer

Zloženie Rady Asociácie polio v SR

- Predseda:** **PhDr. Štefan Grajčár**, Žehrianska 7, 851 07 Bratislava
Tel.: 02/2070 2336 D (domov), 0905/542 748,
e-mail: grajcar@chello.sk, stefan.grajcar@gmail.com
- Podpredsedovia:** **Mgr. Gašová Marcela**
Narcisová 21, Dunajská Lužná
Tel.: 0903/186110, e-mail: gasom@centrum.sk
- Ing. Alica Suchá**, Púpavová 24, 841 04 Bratislava
Tel.: 02/6542 7959 D, 0903/949 136
e-mail: suchaalica@gmail.com
- Tajomníčka:** **Mgr. Anna Hmiráková**
M. R. Štefánika 589/68, 907 01 Myjava, tel.: 0904/977 341
e-mail: a.hmirakova@centrum.sk, annah589@gmail.com
- Hospodárka:** **Helena Kánová**, L. Déreza 2, 831 01 Bratislava
Tel.: 02/5477 2951 D, 0914/147 653
- Členovia:** **Ing. Vojtech Antošovský**, ul. Čs. parašutistov 23, Bratislava
Tel.: 02/4319 1639 D, 0905/864 489
e-mail: vojtech.antosovsky@azet.sk
- MUDr. Zuzana Baranová, PhD**
Nám. L. Novomeského 5, 040 01 Košice
Tel.: 055/625 0727 D, 055/640 3688 Z, 0905/317 413
e-mail: zuza.baran@gmail.com
- Ing. Jozef Danek**
Lehotského 4, 811 05 Bratislava, tel.: 02/5249 5417 D, 0907/626 212
e-mail: jdanek@nextra.sk, danek.jozef@gmail.com
- Miloš Stilhammer**
Bakošova 28, 841 03 Bratislava, tel.: 0911/323 379
e-mail: milos.stilhammer@gmail.com

KONTROLNÁ KOMISIA AP v SR

- Predsedníčka:** **Jana Šebianová**
Novozámocká 2473/3, 960 01 Zvolen
Tel.: 0908/148 544, e-mail: j.sebianova@gmail.com
- Členovia:** **Ing. Milan Dovhun**
Nekyje na Ostrove 64, 930 25 Vrakúň
Tel.: 0903/141 030, e-mail: hela_milo@hotmail.com
- Doc. RNDr. Ján Bezecný, CSc.**
J. Kalinčiaka 478/6, 018 41 Dubnica n/Váhom
Tel.: 0905/511 518
e-mail: jbezecny@centrum.sk; jan.bezecny@tnuni.sk

INFORMÁTOR ASOCIÁCIE POLIO V SR

Vydáva a bezplatne rozširuje pre svojich členov a priaznivcov AP v SR

Zostavila: Ing. Alica Suchá, grafická úprava: Elena Senková, vytlačil: Kartprint